

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿಪ್ರಜ್ಞೆ

ಡಾ. ಹೆಚ್.ರಾಮಚಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ

ವೇದಕಾಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ನಾವು ನಮ್ಮ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅನುಭವ ಪಡುತ್ತಿರುವ ಈ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ, ಈ ವಿಶ್ವ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು? ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಈ ವಿಶ್ವ ಏಕೆ ಹೀಗಿದೆ? ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಾವು ಯಾರು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆವು? ನಮ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ನೋಡನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಭೂಕಂಪವಾಗುತ್ತದೆ, ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಜನರು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಗುಡಿಯ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಹೋದವರನ್ನೂ ಸಿಡಿಲು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಚಂಡಮಾರುತ ಬೀಸಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಸಮುದ್ರ ಉಕ್ಕೇರಿ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಅಲೆಗಳು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುವುದರೊಳಗೆ ನಿರ್ನಾಮವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವುದು ಶಾಶ್ವತ? ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೆಮ್ಮಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಶಾಶ್ವತ ಎಂಬುದೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಇವು ಇಂದಿನ ವಿಜ್ಞಾನದ ತತ್ತ್ವ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಆಗಿದ್ದುವು.

ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ವಿಶ್ವದ ಚಿತ್ರವೊಂದು ನಮಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಭೂಮಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಆಧಾರ ಕೊಟ್ಟು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಕೂರ್ಮಾವತಾರದ ಚಿತ್ರವಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಇಂದಿನ ಕಾಸ್ಮಾಲಜಿ(ವಿಶ್ವ ವಿಜ್ಞಾನ)ಯ ಸೂಪರ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿರಬಹುದು. ಎರಡೂ ವಿಶ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೇ — ಆದರೆ ಎರಡನೆಯದು ಹೊಸತು, ಗಣಿತದ ಭದ್ರತರ್ಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವಂಥದು. ಕೂರ್ಮಾವತಾರದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನಾಗಲೀ, ಸ್ಕ್ರೀಫನ್ ಹಾಕಿನ್ಸ್‌ನ ಸೂಪರ್‌ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ನ್ನಾಗಲೀ ನೋಡಿದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಜನರು ಭೂಮಿಯ ಅಂಚಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದು ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಹಳೆಯ ಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳು

ವಿಶ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಹೊರಟ ಹಳೆಯಕಾಲದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವರು ಅಗೋಚರವಾದ ದೈವಗಳು ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ

ರಂಥ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಚಲನೆಗೆ, ನದಿಗಳು ಪರ್ವತಗಳಂಥ ತೀರ್ಯಾಕ ವಸ್ತುಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಈ ಅಧಿದೇವತೆಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಋಷಿಗಳು ನಂಬಿದ್ದರು. ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದು, ಭೂಮಿ ಫಲವತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಹಸುಗಳು ಹಾಲುಕರೆಯು ತ್ರಿದ್ವು ಮತ್ತು ಬದುಕು ನಮ್ಮದಿಯಿಂದಿರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಅಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರುಗಳ ನಿರಂತರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದೊಂದೇ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳು ಋಷಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದವು : ಅರ್ಘ್ಯ ಕೊಡಲಿ ಬಿಡಲಿ ಸೂರ್ಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೇ ಹುಟ್ಟಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೇ ಮುಳುಗುವುದು ; ಚಂದ್ರನೂ ಗ್ರಹಗಳೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ — ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಬಿಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ — ಗೊತ್ತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಗೊತ್ತಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ಆಗಲೂ ದೇವತೆಗಳೇ, ನಿಜ; ಆದರೆ ವಿಶ್ವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮೀರದ ದೇವತೆಗಳು, ಋತು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದವರು.

ಮೊದಮೊದಲು ಈ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದದ್ದು ಆಕಾಶ ಕಾಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕಳೆದ ಮೂರು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವದ

ಎಲ್ಲಾ ಆಗುಹೋಗುಗಳೂ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬೆಳೆದು ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.

ಯಾವುದು ಶಾಶ್ವತ? ಈ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು

ನೆಮ್ಮಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಶಾಶ್ವತ ಎಂಬುದೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?

ಇಷ್ಟಾದರೂ ವಿಶ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮೊದಲು ಹೇಗಾಯಿತು, ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅದನ್ನು ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಡಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಯಾರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಸಿಕ್ಕದೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಗತ್ಯ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಭಗವಂತನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಮ್ಮೆ ಚಾಲನೆಗೆ ಬಂದ ವಿಶ್ವವು, ನಂತರ ಅವನ ಅವಲಂಬನೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಾನವನ ಕಲ್ಪನೆ.

ಕ್ಯಾಂಟಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ

ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆವಿಷ್ಕರಣಗೊಂಡ ಕ್ಯಾಂಟಂ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಈ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಒದಲಾಯಿಸಿತು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ, ವಸ್ತುವಿನ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಕಣಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಲೀ ಚಲನೆಯ ವೇಗ ವನ್ನಾಗಲೀ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಆ ಕಣಗಳನ್ನು ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಹೊಂದಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಯ ತರಂಗಗಳಾಗಿ ಉಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ತರಂಗವೊಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಭೂತಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಬರುವುದು ಅವುಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ವೇಗ ಉಳ್ಳ ವಸ್ತುಕಣಗಳಾಗಿ ಉಹಿಸಿದಾಗಲೇ. ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲ, ಇರುವುದೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ವಿವಿಧ ತರಂಗಗಳೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗಲೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉಳಿದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ—ವಿಶ್ವದ ಮೂಲಸ್ಥಿತಿ, ಮತ್ತು ಅದು ಮುನ್ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆಂದು ಇರುವ ನಿಯಮಗಳು—ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾರು?

ಕೇವಲ ಆಕರ್ಷಣಗುಣ ಮಾತ್ರ ಇರುವ ಗುರುತ್ವದಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲದೆ ಸಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ನ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ ಒಂದು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಸಾಂದ್ರತೆಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಮಹಾಸ್ಫೋಟವೊಂದರಿಂದ ಕಾಲದ ಚಾಲನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವಿಕಾಸಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ವಿಶ್ವವು, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚನ ಹೊಂದುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾಸಂಕೋಚನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಅನಂತ

ಸಾಂದ್ರತೆಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದು ಕಾಲದ ಒಂದು ಅಂತ್ಯ. ಪುನಃ ಮಹಾಸ್ಫೋಟ, ಪುನಃ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಆದಿ, ಕಾಲಚಕ್ರದ ಪುನರಾರಂಭ. ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಮಹಾತರಂಗ. ನಾವಿರುವ ಈ ವಿಶ್ವವೇ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಶ್ವವೂ ಅಲ್ಲ, ನಾವಿರುವ ಈ ಕಾಲವು ಮೊದಲನೆಯ ಕಾಲತರಂಗವೂ ಅಲ್ಲ. ಕಾಲವು ಹೀಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡು ನಿಶ್ಚಲವಾದಾಗ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುವು ಸಂಕೋಚನ ಗೊಂಡು ಅನಂತಸಾಂದ್ರತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ, ಆಕಾಶವು ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯಹೊಂದಿ ಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗಾಗದಿದ್ದರೂ ನೀಹಾರಿಕೆಗಳು ತಂತಮ್ಮ ನಕ್ಷತ್ರ-ಗ್ರಹೋಪಗ್ರಹಾದಿ ಪರಿವಾರಸಮೇತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ತಂತಮ್ಮ ಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯಗೊಂಡು ಅನಂತ ಸಾಂದ್ರತೆಯುಳ್ಳ ಅನಂತ ಗುರುತ್ವವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣವಿವರ ಅಥವಾ ಕಪ್ಪುರಂಧ್ರಗಳಾಗುವುದಂತೂ ಖಂಡಿತ. ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಳಕಿನ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ಕಣವನ್ನು ಇಂಥ ಕಪ್ಪುರಂಧ್ರವು ನುಂಗಿ ನೊಣೆದು ಅದರ ಕಾಲವನ್ನು ಶೂನ್ಯಗೊಳಿಸಿ ಬಿಡುವುದು. ಇಂತಹ ಐಕ್ಯಗೊಂಡ ಕೃಷ್ಣವಿವರಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಹಲವಾರು ಆಗಿರಲಿ—ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪ, ಅದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ

ಬಿಡುವುದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಪ ಅಥವಾ ಕಾಲ ತರಂಗದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ನಿರೂಪಿಸುವ ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೇವರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅಚಲೋಽಯಂ ಸನಾತನಃ

ಕ್ಯಾಂಟಂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಸಾಪೇಕ್ಷಸಿದ್ಧಾಂತ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಲಭಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಅದ್ಭುತವೆಂದರೆ, ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದ, ಚತುರಾಯಾಮಗಳ, ಏಕೀಕೃತ ಆಕಾಶ-ಕಾಲಗಳ ನಿರಂತರತೆ. ಇದು ಇಡೀ ವಿಶ್ವ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಸಮಷ್ಟಿಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ (ನಕ್ಷತ್ರ-ನೀಹಾರಿಕೆ ಮಟ್ಟದ) ವಸ್ತುಸಾಂದ್ರತೆಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನೂ, ವ್ಯಷ್ಟಿಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ ಗ್ರಹೋಪಗ್ರಹಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ನಿರ್ಜೀವ-ಜೀವಂತ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ) ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೇ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ, ಅಲ್ಲದೇ ಕಾಲದ ಏಕಮುಖೀ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಸಹ ವಿವರಿಸುವುದು. ಆದರೆ ಕೊನೆಮೊದಲಿಲ್ಲದ, ಚತುರಾಯಾಮಗಳ, ಏಕೀಕೃತ ಆಕಾಶ-ಕಾಲಗಳ ನಿರಂತರತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವವು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ಓತಪೋತವಾಗಿರಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ನಡೆಯಲು ಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳ ಆಯ್ಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಗಳಿಲ್ಲ; ಇದು ತರಂಗವಲ್ಲ; ಇದು ನಿರಂತರ ಅಚಲೋಽಯಂ ಸನಾತನಃ. ಇದನ್ನು

ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ
ವಿಶ್ವನಿಯಮಗಳನ್ನು
ಪುನರ್‌ನಿರೂಪಿಸುವ ಸರ್ವ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೇವರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಏಕೀಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋತಿರುವ, ಮುಂದೆ ಯಾರಿಗೂ ಈವರೆಗೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿಲ್ಲದ ವಿಶ್ವವಿವರಣೆಯ ವಾದ)ವನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿವರಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದು! ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿ

ಕರ್ತನೊಬ್ಬನಿದ್ದರೆ ಅವನೂ ಅದರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ನಿರಂತರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ!

ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಇಂಥ ಏಕೀಕೃತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತವೊಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ಅದೂ ಕೇವಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಿಯಮಗಳ, ಹಲಕೆಲವು ಸಮೀಕರಣಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮುದಾಯ ತಾನೆ? ಆದರೆ ಆ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮೀಕರಣಗಳಿಗೆ ಜೀವತುಂಬಿ, ಅವುಗಳು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಯಾಗುವುದಕ್ಕೊಂದು ವಿಶ್ವವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಯಾವುದು? ಆ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರೀಯವೂ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರೀಯವೂ ಆದ ವಿಶ್ವಮಾದರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಬಹುದಾದ ನಿಜವಿಶ್ವವೊಂದಾದರೂ ಏಕೆರ ಬೇಕು? ವಿಶ್ವವು ತಾನು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನಾದರೂ ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ವಿಶ್ವವು ತಂತಾನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿದ್ದಾನೆಯೋ? ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವ ನೊಬ್ಬನಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು? ವಿಶ್ವವಾಗಲಿ, ನಾವುಗಳಾಗಲಿ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದರೆ, ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾದೀತು.

ಹಿಮಾಲಯದ ಅವರ್ಗನೀಯ ಧವಳಕಾಂತಿಯ ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಹಿಮಾವೃತ ಶಿಖರಗಳು

ವೇದಕಾಲದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆ

ಕಡಮೆಯೆಂದರೂ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ವೇದಗಳ ಕಾಲದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮುಂದೆ ಇದ್ದವುಗಳೂ ಇಂಥವೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು; ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ. ಆ ದಾರ್ಶನಿಕ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇದ್ದದ್ದು ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ನಡುವೆ; ಹಿಮಾಲಯದ ಅವರ್ಗನೀಯ ಧವಳಕಾಂತಿಯ ಭೂಮಾದ್ಯಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮೋಕ್ಷ ಭವದೂರ ಶಿವಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ನಡುವೆ; ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ ಹಿಮಾವೃತ ಶಿಖರಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಹರಿತ್ ಸಿರಿಯ ಕಣಿವೆಗಳು, ಭೋರ್ಗರೆದು ನೆಗೆಯುವ ಮಹಾನದಿಗಳು, ಅತಿರೇಕವಿಲ್ಲದ ಹಿತವಾದ ಋತುವೈಭವ — ಎಲ್ಲವೂ ಅವರ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದವು. ಇಂಥ ದಿವ್ಯದೇದೀಪ್ಯ ಪರಿಸರದ ಮಧ್ಯೆ ಪುಳಕಿತಗೊಂಡ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಭೂಮಾ ದ್ಯೂಮವಾದುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮೋಕ್ಷವೂ ಆಗಿ ಅಂತ ಮೂರ್ಖವಾಯಿತು; ಆಧಿಭೌತಿಕದಿಂದ ಆಧಿದೈವಿಕದ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾಯಿತು; ಸುಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಯಿತು; ಭಾಷೆ ಕಾವ್ಯವಾಯಿತು; ಕಾವ್ಯ ಗಾನವಾಯಿತು; ಗಾನ ಸಾಮವಾಯಿತು; ಸಾಮ ಧ್ಯಾನವಾಯಿತು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಹಜ ಸಂಭವನೀಯಗಳೂ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾದ್ಭುತ ಘಟನೆಗಳಾಗಿ ತೋರಿದುವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮಿತ್ರ (ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯ), ವರುಣ (ನೀಲನಿಶೆಯ ಮೌನವಾಂತ ಶಾಂತಿಯ ದೇವರು), ದ್ಯು (ಆಕಾಶ), ಪೃಥ್ವೀ (ಭೂಮಿ) ಹಾಗೂ ಅಗ್ನಿ (ಬೆಂಕಿ)—ಈ ದೇವರುಗಳು ವೇದಗಳ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿನವರು.

ಋಗ್ವೇದದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆಯೆಂದರೆ ಇಂದ್ರ- ನೀರು ಸುರಿಸಲೊಲ್ಲದ ಮೇಘಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಭೂಮಿಗೆ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವ ಅಂತರಿಕ್ಷಾಧ್ಯಕ್ಷ. ಮೊದಲು ಕೇವಲ ಶಾಂತ ಸ್ವರೂಪಿಯೂ ರೂಪವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದ ದಿತಿಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಇವನು ಕ್ರಮೇಣ ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಡುವ ದೇವತೆಯನ್ನಿಸಿಕೊಂಡ. ಯುದ್ಧೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಸೋಮಪಾನವೆಂದರೆ ಇವನಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ. ಸಿಡಿಲ ಮೂಲವಾದ ಪರ್ಜನ್ಯ (ಕಾಳಮೇಘ) ನಿಂದ ಜನಿಸಿದವನಿವನು.

ಪರ್ಜನ್ಯಸೂಕ್ತ

ಮೂಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಹಣ್ಣನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಮಹಾಬಲನಾದ ಪರ್ಜನ್ಯನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸೋಣ. ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸೀಳುವ, ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಅವನ ಸಿಡಿಲಿಗೆ ನಿಷ್ಪಾಪ ಜನರೂ ಹೆದರುವರು. ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ಚಾಟಿಏಟು ಕೊಟ್ಟು, ಕುದುರೆಯನ್ನೋಡಿಸುವಂತೆ ಇವನು ಮೇಘಗಳನ್ನೊಗ್ಗೂಡಿಸುವನು ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ನೀರು ತುಂಬಿದಂತೆ, ದೂರದ ಸಿಂಹಗರ್ಜನೆಯಂತೆ ಅವು ಮೊಳಗುವುವು. ಬಿರುಗಾಳಿ ಮೊರೆಯುವುದು, ಕೋಲ್ತಿಂಚು ಹಾಯುವುದು, ಭೂಮಿ ಬಾಯ್ಬಿರಿಯುವುದು, ಮೂಲಿಕೆಗಳೇಳುವುವು; ಆಕಾಶ ಬೊಬ್ಬಿರಿದು ಜಲಧಿಗಳು ತುಂಬುವುವು ಪರ್ಜನ್ಯ ಮಳೆಗರೆದು ಜೀವಿಗಳ ನಗಿಸುವನು. ಪೃಥ್ವಿಯನೆ ನಡುಗಿಸುವ, ಗೋವುಗಳ ರಕ್ತಿಸುವ, ಸಸ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಯಿಸುವ, ಬಹುರೂಪ ತಳೆಯಿಸುವ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಹೇ ನೀನು ಕಾಪಾಡು ಎಮ್ಮೆಗಳ. ಕರೆತರು ಮರುತ್ತುಗಳ, ಇಳಿದು ಬಾ ಪರ್ಜನ್ಯ, ಸುರಿಸಿ ಮಳೆಯನು ನೀನು ಕಾಪಿಡು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನು. ಗರ್ಜಿಸಲೆ ವಜ್ರಧರ, ಸಸ್ಯಗಳ ಫಲಕಟ್ಟು; ಜಲಭರಿತ ರಥದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಮ್ಮ ನಡುವೆ ; ತೆರೆ ನಿನ್ನ ಜಲಗರ್ಭ ನೆಲಮಟ್ಟ ನಡುವೆ ; ಸಸ್ಯದವನತರಿವ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಸಲಹು. ಸುರಿ ಎತ್ತಿ ಜಲಭಾಂಡ ನೀರಾಗಲೆಮಗೆ ; ನದಿನದಗಳ್ ಪ್ರವಹಿಸಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖಿಕೆ. ಬಾಂದಳವ ಸೋರಿಸುತ ಭೂಮಿಯನು ಮುಚ್ಚಿ; ಬಾಯಾರ್ಡ ಗಂಟಲಿಗೆ ನೀರಾಗಲಷ್ಟು ಗರ್ಜಿಸುತ ಭೋರ್ಗರೆವ ಪರ್ಜನ್ಯ ನೀನು ಮೇಘಮಥನವ ಮಾಡೆ ಭುವಿಗಲ್ಲ ಬಾಳು. . . ಸುರಿಸಿ ಸಂತೋಷಿಸಿದೆ ಎಮ್ಮೆಗಳ ನೀನು. ಮರುಭೂಮಿಗಳ ನೆನೆಸಿ ತಿನಿಸುಫಲ ಬೆಳೆಸಿ ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುತಿಹೆ ನಿಲಿಸಿನ್ನು ಮಳೆಯ ; ಕೀರ್ತಿಸುತ ನಲಿಯುತಿವೆ ಜೀವರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲ.

ಪರ್ಜನ್ಯನೆಂದರೆ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜಾಂಕುರ ಮಾಡುವ ದೇವತೆಯೆಂದು ಆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ. ಋಗ್ವೇದ ಸೂಕ್ತಗಳ ಕಾವ್ಯ ಗುಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರ್ಜನ್ಯಸೂಕ್ತವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು (ಮಂಡಲ ೫, ಸೂಕ್ತ ೬೩).

ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಗೂ ಮಧ್ಯದ ಈ ಪರ್ಯಾವರಣ ನಾಟಕದ ಜೊತೆಗೆ, ಮುಗಿಲೆತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೇ ನಾಟಕ—ಜೀವ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಸವಿತ್ಯ(ಸೂರ್ಯ)ವಿನದು ಹಾಗೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸೌಂದರ್ಯವತಿ ದ್ಯುಪುತ್ರಿ ಉಷಾ ದೇವಿಯದು. ಋಗ್ವೇದದ ಋಷಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆಗೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ದೇವತೆಗಳು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ವೈವಿಧ್ಯ ವೈಶಾಲ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಋಷಿಗಳ ಭಾವಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ, ಇತರ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಇವರ ಸಂಬಂಧ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಏಕದೇವಕಲ್ಪನೆ

ವೇದಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ದೇವತೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಒಂದಾಗಿ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕೈಲ್ಯ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನೆಂಬ ಭಾವ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಇವನು ಮಾನವನು ವಿವರಿಸಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಂತವನು ಎಂಬ ಭಾವವು ಮೊಳೆತು ಮುಂದಿನ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲದ ಅದ್ವೈತಚಿಂತನೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ, ಪರ್ಯಾವರಣದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ವರುಣನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು (ಅಥರ್ವಣ ವೇದ, ೪೧೬, ಶ್ಲೋಕ ೧೫) :

ವರುಣನ ವರ್ಣನೆ

ಇಬ್ಬರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಬೇರಾರೂ ಇಲ್ಲೆಂದು
ಷಡ್ಗಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿರೆ ಅಲ್ಲಿಹನು ವರುಣ —
ಮೂರನೆಯನವನೆಲ್ಲ ಅವನ ಜಾಣ;
ಈ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಎಲ್ಲದಕು ಅವ ರಾಜ
ಮಿತಿಯಿರಿಯದವನ ಸಿರಿ ನಮ್ಮ ವರುಣ.
ಜಲಧಿದ್ವಯಗಳು ಅವನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಅಡಗಿಹವು,
ಅದರೂ ಅವನೊಪನು ಹನಿನೀರಿನೊಳಗೆ.
ಅಂತರಿಕ್ಷವ ಮೀರಿ ಹಾರಿ ಹೊರಟವನರಿಯು,
ರಾಜ ವರುಣನ ಹಿಡಿತ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡದೆಂದು —
ಈ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ
ವರುಣಭಟರಡಗಿಹರು ಎಲ್ಲ ಅರಿವವರು.
ಸಹಸ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಪರಿಹಿಸಿತು ನೋಡುವರು
ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯವರು.
ನರನಿಮೇಷವನರಿವ ನಿರ್ನಿಮೇಷದ ವರುಣ,
ಎಲ್ಲವನು ಅರಿವವನು ರಾಜ ವರುಣ—
ವಿಶ್ವಜಾಲದಿ ಪಗಡೆಯಾಡುವನು ವರುಣ. . .

ಇಂಥದೇ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಏಕದೇವಕಲ್ಪನೆ ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ನಾಸದೀಯಸೂಕ್ತ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಹಾಗೂ ಹಿರಣ್ಯ

ಗರ್ಭಸೂಕ್ತಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ತೀಭವಿಸಿದ ದೇವ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಋಷಿಗಳು ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಗಿದರೆಂದರೆ, ಏಕದೇವತತ್ವವನ್ನು ಅವರು ತದೇಕಮ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಾಸದೀಯ ಸೂಕ್ತದ ಮೊದಲ ಏಳು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಭಾವನೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ನಾಸದೀಯ ಸೂಕ್ತ

ಸೌತಂಜುದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಸತ್ಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ,
ಲೋಕ, ನೀರಾಕಾಶ, ಆಚೆಯದು ಇರಲಿಲ್ಲ.
ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ಅದನು ಯಾವ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ
ಏನನ್ನಾವಂಸಿತ್ತು— ಜಲಧಿಯಿತ್ತು?
ಮೃತ್ಯುವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಅಮೃತ್ಯುವಿರಲಿಲ್ಲ,
ರಾತ್ರಿಹಗಲುಗಳಿಗೆ ಭೇದವಿರಲಿಲ್ಲ;
ರಾತ್ರಿ ಹಗಲುಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ—
ಆದಿಮೂಲವದೊಂದು ಉಸಿರಾಹುತಿತ್ತು:
ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಉಸಿರು ಹೊರೆಯುತಿತ್ತು,
ಅದ ಹೊರತು ಬೇರೇನು ಇರಲಿಲ್ಲ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ.
ಅಡಗಿತ್ತು ಕತ್ತಲೆಯು ಕಾಳಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲವೂ ಅವ್ಯಕ್ತ ಜಲಧಿದವಾಗಿತ್ತು.
ಕಾರಣಶರೀರವದು ಈ ಲೋಕ ಹಾಗಿತ್ತು—
ಹುಟ್ಟಿದಲ್ಲವು ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಕವಿದಿತ್ತು,
ಅದರ ತಪ, ಅದರಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದಿತ್ತು ಅದು—
ಕಾಳಗರ್ಭದ ಹೊರಗೆ ಮನನು ಬಂದಿತ್ತು.
ಈ ಇಚ್ಛೆ ಎಲ್ಲಿಯದು, ಈ ಕಾಮವೆಲ್ಲಿಯದು?
ಅದರದೆಯಲಡಗಿದ್ದು ಮೊಳೆತ ಬೀಜ;
ನಶಿತಲೋಕದ ಬೀಜ, ಕಾಲಚಕ್ರದ ಬೀಜ;
ಋಷಿಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದ ಮೊದಲಬೀಜ.
ಏನು ಯೋಚನೆ, ಶಬ್ದ, ಮೇಲಿಲ್ಲ, ಕೆಳಗಿಲ್ಲ —
ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ಏನು ಲೋಕಕಾರಣವೆಂದು
ಭೋಕ್ತೃ ಪರವಾಗಿರಲು ಭೋಗ್ಯಾಪರವಾಗಿತ್ತು;
ಅದೆ ಗರ್ಭ ಕಟ್ಟಿಸಿತು, ಅದೆ ಗರ್ಭತಾಳಿತ್ತು,
ಅದನು ತಿಳಿದವರಾರು ಏಕೆಂದು, ಹೇಗೆಂದು?
ಅದು ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರದಿ ಬಂದವರು ದೇವರ್ಗ್‌
ಎನೆ ಯಾರ್ಗ ಅದರರಿವು ಅದರ ಹೊರತು?

ಈ ಮುಕ್ತಮನಸ್ಸಿನ ಸಂದೇಹಸೂಚಕ ಋಷಿವಾಣಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅದ್ಭುತದೆದುರು ಅದರ ವಿನಯವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಗುವಿನಂತಹ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ವಿಚಾರವಂತರಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲಿ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದೇ?

